

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — h
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnistvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — h
četrt " 5 " — h
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 230.

V Ljubljani, v ponedeljek 8. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

Kmetijska šola na Grmu.

(Dopis.)

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične šolsko leto 3. novembra. Pri tej priliki opozarjamo na ta za kmetijskega gospodarja potrebni in koristni deželni zavod. Kakor znano, je dežela ustanovila najprvo leta 1873 na Slapu pri Vipavi vinarsko in sadjarsko šolo. Iz raznih vzrokov so leta 1886 to šolo premestili na Grm in jo razširili v popolno kmetijsko šolo, kjer se poleg vinarstva in sadjarstva poučuje tudi razne kmetijske stroke, kakor: živinoreja, poljedelstvo itd. To šolo obiskujejo učenci tudi iz drugih dežel. Žalostno pa je, da to šolo razmeroma najslabše obiskujejo ravno Dolenjci. Letos je bilo med 32 učenci menda samo 9 Dolenjcev, vsi ostali so bili Gorenjci, Notranjci, Primorci in Štajerci.

In vendar je že obče priznано, da v sedanjih časih mora tudi kmet pridobivati si večje izumike in pouka v raznih strokah kmetijstva, ako hoče napredovati in tekmovali z ostalim svetom. Splošne in utemeljene so tožbe, da naš kmet propada, da se drobne posesti in da si naš oratar mora že skati kruha na tujem. Mnogo je vzrokov, a zadnji gotovo ni ta, da je novodobna preobrazba javnega življenja napravila silen preobrat tudi v našem socialnem življenju. A ta preobrat ni k boljšemu, ampak k propadu.

Zadnji čas je, da država in dežela podpreta najmočnejši steber, ki se ruši. Žalostjo opazujemo, kako gineva blagostanje v nekdanjih hišah, kako rod za rodom izgublja svojo rodno zemljo. Treba je napeti vse moči, da ohranimo obstanek našemu kmetu, ki je jedro naroda, temelj države.

Dvojno sredstvo je v prvi vrsti potrebno: varčnost in strokovna izobrazba. Ne moremo in ne smemo tajiti, da se zadnja desetletja vedno bolj širi potratljivost med priprostim našim narodom, in to iz mnogih in umevnih razlogov. Toda razmere našega kmeta niso po tem, da bi posnemal vse tuje šege in navade v obleki in razveseljevanju. Tu je velika rana na telesu našega naroda.

Na drugi strani pa kmetijski stan zastaja v pravi izumiki. Res, da se množe

šole vsepovsod, a naravnost izpovemo, da nikakor ne raste izumika v isti meri. Ves pouk je le preveč teoretičen, enostranski, brez ozirov na vsakdanje potrebe našega kmeta. A ravno kmet prav živo potrebuje sedaj praktičnega pouka, da more umno obdelovati svojo zemljo, rediti živino in sploh tako gospodariti, da si ohrani svojo streho in imetje za svoje potomce. Vsi drugi stanovni si pomagajo na razne načine, le naš kmet je večinoma izročen nemili in negotovi osodi, kakor da bi ravno kmet bil obsojen na gospodarsko smrt. Na noge torej rodoljubi, da rešimo kmeta, ki je steber našega naroda, zagotovilo našemu narodnemu obstanku!

Toda naš opomin velja tudi kmetom samim, da si iščejo potrebnega strokovnega pouka, da se združujejo, organizirajo kot stan v obrambo proti raznim nevarnim tencem. Poglavitna skrb pa bodi kmetu, da da zna umno gospodariti in kmetovati. In tak pouk dobiva kmečki sin na naši deželni kmetijski šoli. Tukaj dobivajo mladeniči teoretično in praktično izobrazbo v kmetijstvu, kolikor jo je potreba za naše razmere. Dežela trosi na leto precej tisočakov, tudi država izdatno podpira to šolo, žal, da je pre slabobiskovana. Torej, gospodarji, storite svojo dolžnost sebi in svojim naslednikom v prid, domovini in narodu v čast!

Drugi slovenski katol. shod.

Resolucije socialnega odseka.

(Dalje.)

d) Zavarovanje.

Zavarovanje bodi urejeno po deželnih in državnih zakonih in načeloma obvezno. Za obvezno zavarovanje proti požarom naj se ustanove deželne zavarovalnice z monopolom, zavarovanje proti toči in živinskim boleznim naj prevzame država.

Zavarovanje nižjega ljudstva, kmetov, obrtnikov, delavcev, pomočnikov in poslov za slučaj bolezni, nezgode, onemoglosti in starosti naj se vrši s prispevki države, dežele, mest, občin, delodajalcev in delavcev. V bolniške blagajne naj skladajo delavci sami svoje prispevke in jih sami upravljajo pod nadzorstvom deželnih uradov. Ženske bolniške blagajne naj so

ločene, v te tudi delodajalci plačujejo tretjino. Bolniška podpora znašaj najmanj toliko, kolikor delavec zasluži.

Zavarovanje proti nezgodam naj plačujejo samo delodajalci; uprava bodi enostavna. V upravni odbor naj voli vsaka dežela svoje zastopnike, ako je več dežel združenih.

V svrhu zavarovanja za starost naj se ustanovi deželni zavod. Za starostne rente naj plačujejo delodajalci, delavci in država.

Priporočila se nova vzajemna zavarovalnica proti požarom v Ljubljani, dokler ni ustanovljena deželna.

Dokler se ne ustanovi deželna zavarovalnica za starost, priporočila se že pred tremi leti osnovana taka zavarovalnica v Ljubljani.

e) Socialne naloge avtonomnih zastopov.

V političnem oziru se vedno bolj povdajajo avtonomne pravice narodov, dežel, občin in posamičnih stanov. To je znamenje zdravega napredka. Z zavestjo samoupravnih pravic mora pa rasti tudi zavest važnih dolžnosti, ki so jim podlaga. V prvi vrsti stoje tu socialne dolžnosti. Le tisti samoupravni organizem, ki bo zmanjševal socialna nasprotja, branil slabše proti močnejšim, duševno in gmotno dvigal nižje stanov, bo sposoben v smislu pravičnosti in pravega napredka rabiti svojo samoupravo.

Socialne naloge samoupravnih zastopov so dveh vrst.

I. V prvo vrsto spadajo splošne socialne naloge:

a) Avtonomni zastopi, vzlasti občine in dežele, so dolžne skrbeti za izobrazbo ljudstva v najširšem pomenu, vzlasti naj ustanavljajo strokovne rokodelske, kmetijske nadaljevalne, trgovske, gospodinske šole; skrb naj za pouk, s katerim naj se spopolnujejo, oziroma na novo uvajajo domače obrti; podpirajo naj ljudske knjižnice in poučna predavanja.

b) Avtonomni zastopi naj krepko podpirajo gospodarsko združništvo. Povspešujejo naj ustanavljanje Raifajznovih, kmetijskih, obrtnih in stavbnih zadrug s tem, da jim dajejo primerne denarne pod-

pore, da jim pomagajo k potrebnemu kreditu, jim prepuščajo svet za stavišča ali poskuševališča ali jim sami pod ugodnimi pogoji zidajo zadruga skladišča.

c) Za zdravje naj skrb avtonomni zastopi vzlasti s tem, da strogo nadzirajo stanovanja, pomagajo delavskim stavbnim društvom, ustanavljajo kopališča, snujejo ali podpirajo ljudska zdravilišča proti jetiki, pijančevanju, in država naj ponovi v državnem zboru zakonski načrt za omejitev pijančevanja.

d) Ustanavljajo, oziroma podpirajo naj ljudske pisarne.

d) Ustanavljajo naj posredovavnice za delo in stanovanje delavcem in skrb naj za brezposelne delavce.

e) V lastni upravi naj oskrbljujejo vsa taka podjetja, ki služijo splošnim potrebam: vodovode, elektriške in cestne železnice, tržišča, klavnice itd. V tem smislu naj skrb, da tudi mali rokodelci lahko uporabljajo strojne sile; na svojih posestvih naj skušajo z vzglednim gospodarstvom, vzlasti z umnim izboljševanjem buditi duha pravega napredka.

f) Pri svojih denarnih zavodih naj skrb, da bodo v pomoč tudi nižjim stanovom glede na varčevanje in posojila; dobiček naj porablja vzlasti v socialne namene.

g) V ložje izvrševanje socialnih namer naj si ustanovi vsak avtonomni zastop svoj socialni odbor, v kateri naj se volijo ali pokličejo tudi strokovnjaki in tisti, katerih se tiče socialno delovanje. Vrh tega naj se osnuje točen statistični urad.

II. V drugo vrsto spada skrb avtonomnih zastopov za lastne uslužbenice:

a) Skrb za pravično plačo in primerne plačilne obroke.

b) Dober delavski poslovnik.

c) Delavski odbori kot zastopniki delavcev.

d) Skrb za stare in onemogle delavce in njihove rodbine.

d) Skrb za zdrava stanovanja.

f) Krščanska usmiljenost.

II. slov. katol. shod poudarja:

1. da je nujno potrebno vsestransko pospeševati župno organizacijo preskrbe siromakov, ter izraža svoje obžalovanje, da so

LISTEK

Kako nam gre...

Spisal Oskar Zahar.

Hrela je sedel na klopi poleg peči, vrtel v levici hrastov panjček in cepil luč. Pod spretnimi udarci desnice so odletavale kakor hrastiček dolge trske, padale vzporedno druga vrh druge ali tudi navskriž. Včasih pa je zadela bradlja nerodno, trska se je pretrgala sredi panjčka in odskočila daleč od drugih.

»Kako nam gre?

Hrela je privzdignil glavo ter prenehal za hip z delom.

»Vprašate: kako nam gre... Meni še precej dobro, odkar sem tu. Pred leti sem stanoval doli na vasi. Ako pogledate skozi to okno naravnost preko one velike lipe, vidite na desni od cerkve črno, preperelo streho. Tja sem se priženil, ko sem izpolnil pet in dvajset let. Žena jih je imela dva in trideset. Rodila mi je le enega otroka — hčerko Katico. A bila sva zadovoljna. Dolga

ni bilo, polja je bilo dosti, letine so bile srednje, delala sva sama, kolikor sva mogla, drugo pa z najetimi delavci in živela sva. Katica se je vzgajala kakor večidel vsi naši otroci. Po letu ob času dela je bila večinoma sama; spala je ali jokala, če se ji ni ljubilo spati. Tu in tam se je zvrnila brcajoč iz zibelke, plakala, tolkla in bila z malimi nožicami ob lesena, grčava tla, dokler nisva prišla jaz ali ona s polja. Nekoč, ko je bila še prav mala, bi se nama skoro zadušila padši na usta iz zibelke, da ni prišla soseda. V jesenskem deževju in po zimi sva jo ujkala, pestovala in se igrala z njo. Takrat sva jo učila tudi hoditi in izgovarjati prve besede. Ko je začela hoditi, capljala je po vasi v sami srajčici dan za dnevom z vrstniki, zabavajoč se z njimi po svoje.

Polagoma so se približala leta, ko je pričela obiskovati šolo. Mati jo je umila, oblekla čedno in poslala v šolo. Bila je v letih, ko se ji je začelo vzbujati zlasti ženskam prirojeno hrepenenje po lepih oblekah in krasoti, ko je pričela torej že sama paziti na opravo in snago. Po šoli je gonila živino past na vaške pašnike. Ob enem s

končanimi šolskimi nauki se je smatrala za preveliko, da bi hodila na pašo. To je oskrboval odslej pastir, ona pa je pomagala na polju in pri gospodinjstvu.

Dekletce je raslo in se razvijalo. Bilo ji je osemnajst let, ko si je izbrala ženina.

Moj Bog! Jaz nisem imel nič proti ti zvezi. Fant je bil miren, tih, delaven, ki ni razsajal po noči in ne popival ob nedeljah. V prostem času je rajši lovil ribe, in bil je ribič, da mu ga ni bilo blizu jednakega. Nalovil je rib, da so jih celo sušili. Toda on — njegov oče je nasprotoval njej zakonu zaradi neke meje, zbog katere sva prišla pred let m navskriž.

Fant se je oženil drugje. Dekle pa mi je postalo čudno. Prej ponosna devica ni izbirala več, njen ponos je izginil; dobro, sladko besedo je imela za marsikoga.

Tako se je omožila z mladeničem, izučenim krojačem. Ljudje so trdili, da je len. A moja hči je postajala čedalje otožnejša, čedalje bolj samosvoja; bal sem se hujšega in privolil.

Prve dni po poroki mi je hodil zet po njivah s kakim gospodarskim orodjem, pri-

jel tu pa tam za delo in šel zopet dalje. Ko si je ogledal polje, je ostajal večinoma v hiši in pušil tobak.

Jaz sem molčal. Misli sem si: poljsko delo mu ne ugaja, a poprime se polagoma svojega obrta. Ko pa le ni bilo nič, začel sem mu razlagati svoje mnenje o dobrem gospodarstvu. Toda vprašal me je, če je on gospodar ali jaz; ali nisem morda nanj prepisal posestva; ali ni on odgovoren za vse; sicer pa da ve, kaj dela.

A mene je bolelo, ko sem videl, kako se zanemarjajo njive, ko sem čutil nesrečo, ako pojde tako dalje. Katica se je pečala večinoma s svojim otrokom, moja žena je že oslabela za težja dela, on je lenaril skoro dve tretjini dneva. Včasih se je lotila čudna muha tudi mene. Rekel sem si sam pri sebi: on je gospodar, on naj dela; če je njemu prav, da gre gospodarstvo rakovo pot, bode meni tudi; dokler umrem, ta leta se že preživim. Vlegel sem se vznak v travo, ležal pol dneva, včasih cel dan, delal pa nič. A potem me je zopet nekaj vzbolo, letal sem od njive do njive, delal kot tnilo in godrnjal nad zetom.

(K. Zvez prih.)

se župne ubožne naprave vzele cerkvi, naj-
boljši materi ubogih;

2. pozivlje k pristopu k cerkvenim dru-
štvom in bratovščinam, kojih namen je, bla-
žiti telesno pa tudi duševno trpljenje, oso-
bito k »Vincencijski družbi«, ki je najpri-
pravnejša v omenjeni namen, in k pospeše-
vanju le-teh, ter

3. priporoča ustanovitev društva v olaj-
šanje telesne in duševne reve in bede slo-
venskih izseljencev.

4. Drugi slov. katol. shod si šteje v
dolžnost, izreči raznim redovom in kongre-
gacijam za njihovo požrtvovalno delovanje
po dobroteljskih zavodih, sirotišnicah, bolniš-
nicah itd. zahvalo, ter izraža željo, naj se
snujejo dobroteljski zavodi, in naj se taki za-
vodi, kjerkoli se snujejo, povsodi izročajo
redovom ali kongregacijam ali sploh cer-
kvenim rokam, v katerih najbolje vsestransko
vspevajo.

5. Nadalje izreka II. slov. katol. shod
tudi zahvalo vsem podpirateljem naše udeče
se mladine.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Volitveno gibanje. Graško socijalno
demokratsko vodstvo je že imenovalo svoje
kandidate za peto skupino na Štajerskem.
Slovence mora po njih mnenju zastopati
Miha Čobal, Resel, ki je sicer prevzel
glavno uredništvo »Arb. Wille«, bo kandi-
doval v Gradcu in okolici, za gorenje-šta-
jerski mandat se pa poteguje socijalno-de-
mokratski uradnik delavske bolniške bla-
gajne Drössler. — Mesto dosedanjega za-
stopnika Kalteneckerja bo sedaj kandi-
doval kmet Huber. — Proti nemško-naci-
jonalnemu Lemišu bodo šli soc. dem. v
boj s posestnikom Tušnikom. — Poljska
ljudska stranka udriha v svojem volivnem
oklicu po duhovščini, ki je s svojim delo-
vanjem »udušila glas ljudstva«. Stranka sicer
priznava narodno solidarnost Poljakov, a ji
ne mara podrediti ljudskih potreb. — V
Olomucu se je ustanovila nova krščanska
»reformpartei« za Moravsko, ki zahteva od
svojih kandidatov: brezpogojno udanost cer-
kvi, cesarju, domovini, jedinstvo države in
osrednji parlament, boj vsaki obstrukciji in
skrb za redno delo na gospodarskem polju,
boj narodnemu radikalizmu in delovanje za
spravo, brezpogojni boj protirinskemu gi-
banju, nemščino kot posredovalni jezik, so-
delovanje vseh kršč. mislečih poslancev.
Pri ustanovitvi je sodeloval dež. odbornik
Gessmann.

Duhovščina in volitveno gibanje.
Pred nekaj dnevi so listi poročali, da je olom-
nadsko dr. Kohn naročil svoji duhovščini,
naj marljivo poseže v boj za zmago kato-
liških mož. Jednaki pozivi so ali pa bodo še
izšli tudi od ostalih nadpastirjev, kar je se-
veda le v korist dobri stvari in vspešnemu,
rednemu delu v parlamentu. Toda liberal-
cem vseh vrst to ni po godu, posebno pa
ne glasilu slovenske »inteligence«, »Slov.
Narodu«, ki v takih stvareh kaj pridno ca-
plja za glasilom K. H. Wolfa, »Ostd. Rund-
schau« in enakimi protikotoliškimi listi.
Ti listi posegajo namreč nazaj na znano
pismo dr. Stadlerju in pravijo, da se du-
hovščina naravnost postavlja v nasprotje z
vladarjevo željo, ker hoče še huje politiko-
vati, kakor je pred obelodanjenjem omenje-
nega pisma. In konečno pridejo do zaključka,
da taka politika ni več daleč od anarhizma.
Saj res, dosedaj so bili vsi katoliški posl.
v zbornici sami anarhisti, mej tem ko so
bili nemški liberalci, Schönererjevci in so-
cijalni demokratje, s katerimi tako prija-
teljski občujeta prvi dve stranki, sami cveti
»najpristnejega« patrijotizma! Trezni krogi
in tudi vlada sama dobro vedo, kakih mož
je želeti v parlamentu, da se vstale v par-
lamentu zdrave razmere, in torej vse de-
nuncijsantstvo ne bo prav nič koristilo.

Dr. Pacak o bivši večini. Bivši
podnačelnik mladočeškega kluba pojasnjuje
v nekem daljšem članku razmerje mej nje-
govim klubom in ostalimi desničskimi stran-
kami. Tu se bitko pritožuje, da so Poljaki
in katoliška ljudska stranka pripoznali na-
čela desnice le v teoriji, v dejanju pa se
vselej izneverili Čehom. To se je posebe
zgodilo pri glasovanju o poljski gimnaziji
v Tešinu, pri zatožnici Badenijevega kabi-

neta, pri predlogu Pacak Palffy radi odprave
Kindingerjevega ukaza. Niti narodno niti
politiški desnica ni bila jedina, Čehi za 17.
oktober sploh niso dobili nikakega zado-
ščenja. Poslanec Pacak kakor znano, ni bil
nikdar mej radikalnimi elementi.

**Vatikan in avstro-ogerska mo-
narhija.** Pod tem naslovom priobčuje »Ber-
liner Tagblatt« iz Budimpešte dolgoezen
članek, v katerem popisuje, kolika nevarnost
preti Nemcem in Mažarom radi zveze z Va-
tikanom. Celi monarhiji preti slovenska po-
vodenj, ker je rimska stolica dovolila neka-
terim slovanskim škofijam staroslovensko
bogoslужje in ker je sedaj dr. Stadler, pre-
jemši znano pismo z Dunaja, potoval v Rim.
Vse delovanje Vatikana stremi baje samo za
tem, da se obnovita samostojni češko in hr-
vatsko kraljestvo. In vključ temu naša vlada
še ne pretrga vsake zveze z Avstrijo in
Ogerski toliko sovražnim Vatikanom! — Ta
najnovejši izbruh nemških in mažarskih ži-
dovskih liberalcev je zopet pripomogel k
novi blamaži. Če je nemštvo in mažarstvo v
naši monarhiji v resnici na tako slabih no-
gah, da mu preti toliko nevarnost vsled
uvedbe staroslovensčine mesto latinščine v
nekaterih hrvatskih škofijah, potem se vodi-
telji te narodnosti naravnost najbolj osme-
šijo s tem, da sploh omenjajo ti dve na-
rodnosti.

**Sprava mej Aleksandrom in Mi-
lanom** je bila pred nekaj dnevi na dnevnem
redu v raznih Milanu prijaznih listih. Iz
Belgrada dohaja sedaj oficijelna vest, da v
Srbiji nihče ne misli na tako spravo in na
povrnitev Milana v Srbijo. Kralj Aleksander
je trdno sklenil, da v interesu miru v de-
želi ne dovoli roditeljskega preko meje. Ta
kraljev sklep so odobrili vsi srbski držav-
niki in ogromna večina ljudstva. V resnici
so se že sedaj izboljšale razmere v Srbiji,
ker je kralj Aleksander krepko posegel v
vladno delovanje. Odkar je bila proglašena
njegova zaroka, ni bil namreč še nihče
prijet ali izgnan radi političnih prestopkov.
In to, pravijo, je že izredno veliko, ker po-
prej skoro ni minul dan, da ne bi bili vtak-
nili v ječo tega ali onega radikalca. Željo
po spravi z Aleksandrom goji torej samo
Milan, ker ve, da bi se mu potem zopet
odprle njemu toliko priljubljene državne
blagajne.

Perzijski šah v Belgradu. V soboto
zvečer se je pripeljal perzijski šah iz Cari-
grada preko Niša v Belgrad, kjer ga je
vsprejel kralj Aleksander in predstavil tudi
svoji kraljici. Iz Carigrada se je vrnil baje
prav malo zadovoljen, ker se je v ondutih
dvornih krogih preveč naglašalo, da je šah
sultanov vazal in da mu je pri dohodu celo
poljubil roko. Tako poniževalno niso nikjer
z njim postopali. Sedaj se bo nekoliko od-
dahnil v Belgradu, od koder pojde v Budim-
pešto in od tod preko Rusije v domovino.
Z ruskim carjem se bržkone več ne snideta,
marveč ga bo na potu spremljal le poslanik
Sinovjew. To pot si je izvolil šah radi tega,
ker se ne mara voziti po morju.

Cerkveni letopis.

Mnogotere lepe lastnosti dr. Lampeta
so se že navajale po raznih časopisih in se
bodo še, kajti ceniti znala ga bo še le pri-
hodnost. Povdarjala se je njegova neumorna
delavnost od jutra do pozne noči, in po pra-
vici; pri vsem tem vsestranskem naporu ni
zamudil le ene ure kot »adorator
ssimi Sacramenti«. Vsak mesec je redno po-
šiljal libella, vsak teden je bila gotova za-
znamovana ura. Bil je vnet častilec presve-
tega zakramenta. Iskal in našel je modrost
in učenost pri Njem, ki ga pozdravljamo:
Cor Jesu, in quo sunt omnes thesauri sa-
pientiae et scientiae. Ako je on pri toliko skrbeh
in opraviilih našel celo uro za občevanje z
Jezusom v presvetem zakramentu, kdo bi se
mogel izgovarjati: nimam časa! Potuit hic,
cur non ego? — Pri zadnjem evharističnem
shodu je prevzel prav rad cerkveni govor,
upal je do zadnjega, da bo mogel pridigo-
vati, prav zadnje dni je še le jako nerad
odpovedal. Prav tako vesten pri pošiljanju
listkov je bil pokojni g. Rok Mrčun, ki tudi
nobenega libella ni ostal na dolgo, in g.
Lovro Tič. — Vsem čestilcem presv. R. Te-
lesa vse te ranjke priporočamo, da se jih
spominjajo pri molitvenih urah. — Venite
adoremus! Nescitis diem neque horam! F.

V Bukovšici so od 15. do 23. sept.
imeli sv. misijon. Vodila sta ga gg. Fr. D.
in I. V. iz družbe J. Domači in sosedni žup-
ljani so se ga marljivo udeleževali. Zahva-
ljujemo se gg. misijonarjema za lepe nauke
in požrtvovalnost.

Dopisi.

**Iz Vodice, 6. okt. (Visok obisk. — Ce-
sarska slavnost.)** Zopet so slovesno potrk-
vali zvonovi v visokem stolpu, ko je našo
vas obiskal milostni ameriški škof Jakob
Trobec, da si ogleda veličastno stavbo novo-
sezdane župnijske cerkve. Milostni škof se
je jako pohvalno izrazil o njeni konštruk-
ciji v celoti, posebno pa o posameznih pre-
krasnih umotvorih, izklesanih iz marmorja,
pristavljajoč le še iskreno željo, naj bi mili
Bog veleč. g. župnika in svetnika Simon
Žužeka podpiral, da bi dovršil pri cerkvi
vse, kar neutrudljiva gorečnost še namerava.
Milostljivemu škofu, diki Slovencev v daljni
Ameriki, pa želimo, da bi slavo in čast slo-
venskega imena še veliko let širil v tujini!

Drugi dan po škofovem odhodu smo
slovesno praznovali 70letnico cesarjevega
rojstva. Že večer pred 4. t. m. se je raz-
legalo čez hrib in plan veselo streljanje,
šola je bila razsvetljena in zastave so vi-
hrale s šolskega poslopja v proslavo presvit.
jubilanta. Jutro na to se je opravila slovesna
sv. maša, katere so se udeležili zastopniki
vodiške občine, okraj. šolski svet in šolska
mladina, darujoč sv. spoved in sv. obhajilo
za blagor Nj. Veličanstva.

Po sv. maši se je zbrala šolska mla-
dina v lepo ozaljšani šolski sobi. Pred okra-
šeno podobo Nj. Vel. sta g. nadučitelj in g.
svetnik Sim. Žužek kot predsednik kraj.
šol. sveta mladino k ljubezni do vzvišenega
vladarja navduševala ter cesarja kot vzor
pobožnosti in dobrotljivosti stavila. Mladina
je dobila v spomin 70letnice najboljšega
vladarja na svetu primeren dar. Sklepčno
so zaklicali trikrat »slava« vladarju in zapeli
cesarsko himno.

Iz Rima, 1. oktobra. Kako pa hodiš po
mestu, bo kateri vprašal? Tako ne, kakor
po kmetiški vasi, ampak z obrisom rim-
skega mesta v roki. Najraje se držim tira
električnega tramvaja, češ, ta gotovo ne
gre čez mejo in za njim jaz tudi ne. Pri-
godi se mi, ko na ulici ali trgu zamišljeno
pregledujem obris, da skoči deček z neko
ropotijo k mojim nogam, da se ustrašim.
Na moje vprašanje, kaj je, mi odgovori, da
bo čevlje osnažil, »stivaletti sono sporchi«.
Mislim si, še ti me moti, ter mu rečem:
»va via«!

Danes popoldne sem si ogledal tudi
cerkev sv. Lavrencija »fuori le mura«, kjer
si je papež Pij IX. izbral svoje počivališče.
Stara, a zelo krasna cerkev s tremi ladjami,
srednja je brez stropa, strešni tramovi so
lično pobarvani, na stenah srednje ladje
krasne slike iz življenja sv. Lavrencija.

Iz desne stranske ladje se gre po stop-
njicah v jako svetlo kripto, kjer počiva telo
Pija IX. z jako skromnim spominkom in še
skromnejšim napisom. Nad spomenikom na
steni se bere: »pro veritate et justitia invicto
animo semper certavit«. Na spomeniku:
»Ossa et cineres Pii IX. P. M.«; zdolej:
»Orate pro eo«!

Pokleknil smo in molili za dušni blagor
nepozabnega velikega papeža.

Nekoliko sem vam že napisal, tega pa
še ne, kje jaz bivam v večnem mestu.
Ravno nasproti Panteona sem, kjer počiva
ranjki kralj Viktor Emanuel. Ta ima velik
spominek ob steni iz črnega marmorja z zla-
tim napisom: »Vittorio Emanuele, il padre
della patria«. Na blizu stoječi mizici leži od-
prta knjiga tri prste debela, v katero so se
podpisovali. Iz kakšnega namena, ne vem,
prašal nisem, pogledal tudi ne. Molil ni no-
beden nič.

Vročina je zelo velika. Zvečer vse na
prosto pred hiše hiti, da se nekoliko ohla-
dijo, in do 11. ure ni miru. Nasproti mo-
jega stanovanja vsak večer slišim duet, ko
žena moža goni spat, mož pa pravi, da še
ne, akoravno je že ednajst odbila. Čudno,
da tu ura najpoprej bije ure in potem na
mali zvon četrtine.

Tržaški Slovenci v Ljubljani.

Včeraj so tržaški Slovenci obiskali slo-
vensko središče. Okolu 1/10. ure dopoldne

pripeljalo se jih je na južni kolodvor okolu
360 zastopnikov in zastopnic tržaške slo-
venske inteligence, večinoma pa tržaških
delavcev in okoličanov.

Na kolodvoru jim je svirala v pozdrav
meščanska godba »Naprej zastava Slave«,
navzočna so bila društva »Sokol«, »Ljub-
ljana«, »Slavec«, »Slov. zid. in tes. društvo«,
naših društev se k vsprejemu ni povabilo.
V tem, da ni bila povabljen niti »Slov.
kršč.-soc. zveza«, ki zastopa mogočno slo-
vensko delavsko organizacijo, uvideli smo,
da se hoče prihod tržaških Slovencev stran-
karsko izkoristiti, in nismo se varali. Na ko-
lodvoru se to sicer še ni pokazalo. Ondi je
pozdravil izletnike v imenu obč. sveta župan
Hribar, odgovoril je g. Mandič, pred-
sednik tržaškega »Del. podpor. društva«, ki
je povdarjal, da prihajajo izletniki na umet-
niško razstavo pa v gledališče prisostvovat
slavlju hrvatske glasbe na slovenskem odru.
Imenom umetniškega društva pozdravil je
izletnike svetnik Duffe, imenom inten-
dance slov. gledališča in »Dram. društva«
ravnatelj Matej Hubad. Pevci so zapeli
»Liepa naša domovina«.

Izletniki so se podali na to s »Sokolom«
in godbo na čelu v mesto. Pred kolodvorom
jih je pričakovala številna množica. Tudi
slovenski ljubljanski delavci so stali ond, a
svojih tržaških bratov niso pozdravili ni z
jednim klicem, ker bi s tem delali le štafažo
narodno-napredni gospodi. Mrzlo, mirno,
tiho je bilo pred kolodvorom. Izletniki so
korakali po Resljevi cesti, Sv. Petra cesti,
Mestnem, Turjaškem in Kongresnem trgu,
po Šelenburgovih ulicah, Fran Jožefa cesti
v »Narodni dom«, kjer je govoril še dr.
Kušar in kjer so jim dame postregle z za-
jutrekom. Omeniti moramo, da se je spre-
vod od kolodvora do »Narodnega doma«
skoro popolnoma razbil, ker je »Sokol«
preveč drvil.

Raz nekaterih hiš so plapolale zastave.
Posebno mnogo zastav ni bilo. Razobesili
so zastave tudi nekateri naši somišljeniki.
Na gledališču ni bilo zastave.

Okolu poludneva so si izletniki ogle-
dali umetniško razstavo v »Mestnem domu«.
Na trgu pred »Mestnim domom« je kon-
certovala meščanska godba. Obedovali so
izletniki v raznih gostilnah, popoldne so si
ogledovali mesto in izleteli v okolico, zvečer
ob 6. uri pa so napolnili gledališče in po-
slušali opero »Zrinjski«.

Po gledališki predstavi je bil v »Na-
rodnem domu« komers. Tu se je pokazalo,
zakaj so prav za prav prišli tržaški delavci
in okoličani v Ljubljano, zakaj se žrtvovali
svoje trdo zaslužene novce. Umetniška raz-
stava, gledališče, vse je stopilo v ozadje.
Ljubljanski liberalci so pričeli tržaškim Slo-
vencem pihati na dušo. Brez protesta od
tržaške strani se je proglasil boj, kakeršnega
bijejo »Narodovci« pri nas, potreben,
g. Mandič se je celo z veliko nasladi
menda v tej zavesti vsedel k dr. Tavčarju.

Komers se je vršil v »Sokolovi« dvo-
rani ter je dr. Tavčar kot »kučegazda«
pozdravil Tržacane z njihovimi dobrimi in
temnimi lastnostmi rekoč, da je prav-
zaprav Trst naš Siget, o katerem smo čuli
v gledališču slavospev. Ta naš Siget moramo
vstrajno braniti. Različna so pota naša, cilj
in smoter pa nam je jeden in isti! Imenom
umetniškega društva govoril je g. svetnik
prof. Franke, ki je povdarjal, da bi pred
20 leti ne bi bila možna slovenska umet-
niška razstava, ter je napil umetnikom in
bratom z juga. G. Iv. Hribar je govoril
kot župan. Povdarjal je, da takrat, kadar
bode zadnji mož pal izmej slovenskih Trža-
čanov, ki branijo Avstriji morje, da bodo
takrat izpodrezane glavne žile državi. Tako
naprej naj delajo Tržacani kot doslej. Vsakdo
bi moral uvideti, da s tem, ako podpira
Tržacane, podpira važen del slovenske do-
movine.

Gospod Mandič je izjavil, da je pre-
pričan, da je bil dr. Tavčarjev pozdrav od-
kritosrčen. Prav je rekel o različnih naših
potih, a o istem smotru. Nekateri pridejo
prej k cilju, drugi, ki so komednejši, pa po-
zneje. Napil je ljubljanskemu prebivalstvu in
proglasil župana za najbolj simpatičnega
moža Primorcem. (Menda zato, ker je pisal
tako surovo pismo na katoliški shod. Op.
poročevalca.) Gospod Mandič je dejal, da

simpatija izvira tudi iz tega, ker Hribar, kadar je treba, zna tudi oči zatiniti.

Advokat dr. Triller je bil baje izbran, da pripravila Tržačane za »Narodov« boj, »ker je pet let užival gostoljubnost primorske dežele«, kakor je povedal uvodom svojega govora. Strahom se obračajo Tržačani v slovensko prvostolico. Kakor je Siget padel, ker ni dobil v pravem času pomoči, tako utegnejo pasti tudi Tržačani, kajti iz središča, namestu da bi jim prihajala pomoč, čujejo le o bratomornem boju. Danes se je razpršil ta strah. Stranka, ki vas je sprejela, se mora boriti. Mej nami ni nespornost, kajti boj, katerega bijemo v Ljubljani, je potreben boj. Tudi mej Vami je že mnogo ljulike, tudi vas že poče iz cerkva. Gre se za srečo Slovenije. Ta boj je zdravo dete, gre se za emancipacijo od Dunaja in od Rima. Svojega narodnega prepričanja nočemo vezati v nobene sponi. Komaj smo se narodno probudili, že je prišel z juga drug sovražnik, sovražnik vsake slobode. Vi nas razumete, vi veste, da je naš boj pravičen, samo semtertje se pojavljajo mnjenja, da sredstva naša niso prava. Obsojati ne morete tega, ki se proti zastrupljenim puščam bori z dum-dumkrogli. (Ali je »zastrupljena pušica« inteligenci à la Triller verska zavest?) V tem smislu hodite mej nas. Razumimo se! Sledi naj romanje Ljubljancev v Primorje. Konečno je govornik potrdil, da se je tudi na Tržačane zapisala iz Ljubljane marsikatera ostra beseda, a vse to se je zgodilo v nervoznosti boja.

Vzdignil se je dr. Rybač: Brat starosta ljubljanskega Sokola je govoril o dobrih in slabih naših lastnostih. Morda imamo več slabih lastnosti, nego dobrih. A jedno dobro lastnost imamo — ljubezen do naroda, čegar duševno središče je bela Ljubljana. Vi Tržačani veste, da je beseda »naprednost« čisto fraza. Imamo v Trstu stranko, ki se proglašajo za silno napredno in liberalno, ki pa razume vse to le za se in liberalnosti ne razumeva za politične svoje nasprotnike. Za napredek, kakoršen se kaže v Ljubljani, pa je govornik navdušen.

Gospod Duffe je napil gospej Ponikvarjevi, ki je sprožila misel, naj Tržačani polete v Ljubljano. Gospa se je zahvalila v lepem govoru.

Gospod Kamušič je proslavljal »narodne podkope«, ki razstrele nemški most do Adrije: šolo, slogov v narodnih vprašanjih, društva, ženstvo.

Dr. Kušar je navlekel skupaj citate iz raznih pesnikov ter je vzkliknil z besedami »prvega slovenskega liberalca«, ki opisuje Valjhuna: »Po božji volji ne!«, hoteč s tem oblatiti delovanje slovenske duhovščine.

Umetniki, ki so priredili razstavo, so bili potisnjeni skoro popolnoma v stran. Sedeli so osamljeni pod galerijo. Videlo se je, da se umetniško društvo hoče korenito političsko izrabljati in da smo imeli mi prav, ko smo trdili, da ljudje, ki niso nikaki umetniki in ki so se od pisateljevanja ponižali celo do prav navadnih provokaterjev, ne spadajo v umetniško društvo, s katerim bodo vedno imeli postranske, prav nič umetniške namene.

Narodno-napredna inteligenca je zasedla še pred zaključkom gledališke predstave dvorano tako, da je mnogo tržaških gostov, sosebno delavcev in okoličanov moralo stati, ali pa je šlo v druge gostilne.

Tak je bil ta komerz. Naj pridenemo še dvoje opomb: 1. Proslavljalo se je mnogo župana Hribarja. Pripomnimo naj, da je vse, kar je storil, storil z denarjem davkoplačevalcev, katerim radi nekaterih njegovih »del« denarja vedno bolj manjka. 2. Dr. Triller je dejal, da se Tržačani in ljubljanski liberalci razumejo ter da je tak boj, kakeršnega bijejo ljubljanski liberalci, potreben.

Radovedni smo, bode li tržaška »Edinost«, sedaj ko potrebuje ob volitvah sodelovanja duhovščine, toliko pogumna, da bode zavrnila take izjave. Ako tega ne stori, pokaže, da se strinja z navedenimi izjavami, vedo pa tudi največji optimisti, pri čem so. Konečno izrekamo odkritosrečno obžalovanje, da se je dohod tržaških bratov na tak način strankarsko izkoriščeval in da nam ni bilo mogoče pozdraviti jih složno. — O polnoči so se tržaški gostje vrnili domov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Osebnosti. Gospod dež. predsednik baron Hein se je danes zjutraj s svojim tajnikom odpeljal v Novo mesto. — Poročil se je danes g. K. Gabrijel, železniški uradnik na Zidanem mostu, z gđ. Antonijo Medica iz Št. Petra na Krasu — G. I. Renier, bivši kapelan v Kranju, odide ta teden na dunajsko univerzo. — Umrli so v Mariboru šolska sestra M. Antonija, rojena Eliza Plemenitašev v 31. letu svoje dobe. — Včeraj je umrl tukajšnji ključarski mojster Ivan Spreitzer.

»Slovenski Narod« in dr. Lampe. »Narod« se ni mogel premagati, da ne bi prvi vrgel kepo blata na svežo gomilo dr. Franciška Lampeta. O njem piše, da je vsled njegovega vodstva »privatna šola v Marijanišču danes gotovo najslabša v deželi«. Z mirzo brezstidnostjo je napisal o njem stavek: »Na smrtni postelji je nekemu prijatelju sam priznal, da niti vseh redovnic v Marijanišču ni poznal, in da mu je zelo žal, da je šola tako zanemarjena, a on da ni imel prave sposobnosti za vodstvo«. To je popolna laž. Pokojni dr. Lampe se je Marijanišču popolnoma žrtvoval. Šolo je najvestneje nadziral in bil z otroki vedno v neposredni dotiki. Stori je še mnogo več, nego je bil po državnem zakonu dolžan. Za vsako najmanjšo stvar se je zanimal in žrtvoval zavodu poleg časa tudi ves svoj denar. Zato je pa Marijaniška šola uzorna in učni uspehi, ki jih kažejo učenci vsako leto pri javnih izkušnjah, h katerim imajo pristop vsi oni, ki se zanimajo za napredek šolstva, kažejo, da je bilo vodstvo šole vedno uzorno in da so poleg dr. Lampeta tudi šolske sestre se izkazale vsekar kot izvrstne učiteljice in vzgojiteljice. Kdo je oni »prijatelj«, kateremu je baje dr. Lampe rekel citirane besede? Z imenom na dan! Zvedeli smo, da razven baje bližnjih sorodnikov, zdravnikov in oporočnih priči nobenega »prijatelja« ni bilo pri smrtni postelji. Če ga »Narod« ve, z imenom na dan! Že v prejšnjih letih je »Narod« s socialnodemokratskimi listi vred se včasih poleg uršulink in usmiljenk zaletaval tudi v Marijanišče, pa se mu ni nikdar obneslo, in je utihnil. Sedaj, ko je vodja umrl, misli, da bo mogel priložiti »klerikalnemu« zavodu udarec, a vsak, ki je videl že Marijaniščiške pri predstavah in pri javnih izkušnjah, vsak, ki ima količkaj pojma o delavnosti dr. Lampeta v zavodu, bo s studom zavrgel to grdo obrekovanje pokojnega. Kar piše o dr. Evgeni Lampetu, ki ga je upravni svet Vincencijeve družbe soglasno izvolil za vodjo Marijanišča, in kateremu je prečistiti knezoškofijski ordinarijat dovolil, da začasno vodi Marijanišče, je grda denunciacija, ki sloni na onih zlaganih poročilih v »Narodu« o katoliških shodih, katera smo že zavrnil kot neresnična. Sploh pa je nehoté »Narod« dal dr. Evg. Lampetu častno izpovedevalo, ko piše o njem, da mu glede privatnega življenja nihče ničesar ne očitá. Koliko se je trudil »Narod«, da mu vzame dobro ime! In sedaj sam priznava, da mu glede privatnega življenja nihče ničesar ne očitá! Sploh piše »Narod«, kakor bi bilo vodstvo »Marijaniško« kaka mastna sinekura. Na to izjavljamo, da vsi udje Vincencijeve družbe čisto brezplačno iz same ljubezni do sirot izvršujejo svoj težavni poklic. Mi vršimo le svojo časnikarsko dolžnost, ako »Marijanišče«, ta v vsakem oziru človekoljubni in uzorni zavod priporočamo v podporo vsem svojim somisljenikom, zlasti sedaj, ko ga je zadela tako britka izguba ob smrti nepozabnega kanonika, izbornega vzgojitelja in šolnika dr. Franciška Lampeta.

Posvečevanje cerkve in oltarjev pri »Mariji pomagaj« na Brezjah se je vršilo včeraj tako slovesno, da bi bilo le želeči, naj bi se obširen popis objavil v kakem cerkvenem listu poznejšim rodovom v spomin in bodrilo. V našem listu začetmo le kratek obris. Premilo so peli zvonovi romarske cerkve in topiči so pokali, da je glasno odmevalo od gora, ko se je v soboto popoldne okrog druge ure vozil eminencija kardinal Missia v družbi ljubljanskega knezoškofa, slovenskega rojaka mil. škofa ameriškega Jak. Trobca in drugih odličnih du-

hovnikov od Radoljice proti Brezjam. Pri znamenju blizu cerkve je pozdravil cerkvene dostojanstvenike občinski odbor mošenjski. Šolska mladina se je zbrala s svojo zastavo in tako smo stopali v slovesnem sprevodu v novo cerkev. Do večera se je zbralo od blizu in daleč že mnogo udeležnikov. Okrog sedme ure so zvonik in cerkev, pa tudi bližnje hiše prekrasno razsvetlili z lučicami in lampijoni, od samostanskega vrta sem pa so se blestele v žarnih lučicah podobe škofovskih insignij: mitre, pastirske palice in kardinalskega križa. Pred svetinjami v šotoru pred cerkvijo je pobožno ljudstvo vso noč molilo. Zjutraj zgodaj pa je začela prihajati tako velikanška množica ljudstva, da je bil širni prostor pred cerkvijo ves natlačen, ko je duhovščina ob osmi uri dospela pred šotor. Posvečevanje cerkve in velikega oltarja je izvršil eminencija kardinal Missia, stranska oltarja pa sta posvetila navzoča škofa. Duhovnikov se je udeležilo redke te slavnosti nad sedemdeset. Navzoča sta bila tudi ljubljanski stolni prošt dr. Klotfutar in novomeški prošt dr. Elbert. Po posvečevanju cerkve je služil pontifikalno mašo okrog dvanajste ure prevzorni metropolit goriški. Prekrasno petje je oskrbel mešani zbor iz Ljubljane pod vodstvom vrlega p. Hugolina. Ko se je cerkev med posvečevanjem otvorila občinstvu, se je hitro nabralo toliko ljudstva, da je gasilno društvo iz okolice komaj vzdrževalo red. Ob štirih popoldne se je vil zopet iz samostana v cerkev spreved duhovščine. Na leco stopi posebni pospeševatelj zidanja nove cerkve, prevzorni kardinal, ter v vznesenih besedah omenja na kratko zgodovino zidanja in pridene še zlatih opominov vsem navzočnim vernikom, bodreč jih, naj poskrbe, da bodo njih srca veličastni templji božji s tem, da spoznajo Boga v veri, da ga časte in ljubijo v vsem življenju. Po govoru je pela navzoča duhovščina pete litanije. Naposled je bila zahvalna pesem; nato je odšla duhovščina, spremljajoč visoke cerkvene dostojanstvenike v samostan. En glas je bil o včerajšnji slavnosti, da tako veličastne cerkvene slovesnosti že dolgo ali morda še nikoli ni zrl slovenski svet. Navzlic obilni množici ni bilo najmanjšega nereda. Krasno in jasno vreme je tako sijajen razvoj slavnosti še posebno pospeševalo. Uverjeni smo, da ostane posvečevanje cerkve na Brezjah vsem udeležnikom v trajnem in nevenljivem spominu.

Slano ukazuje. Sobotni »Sl. Narod« in »Grazer Tagblatt« prinašata naslednjo brzojavko iz Novega mesta: »Včerajšnji dobro obiskani volilni shod je sklenil po živahni debati, v kateri se je govorilo za zopetno kandidaturu Šukljeta in proti njej, naj se kandidira Šuklje le tedaj, če v osmih dneh pismeno izjavi, da ostane pri narodno-napredni stranki ter da bo zastopal njene težnje.

Dr. Tavčarjeva kandidatura. »Sl. Narod« pravi v soboto, da »Slovenca« skrbijo, ko bi dr. Tavčar konečno res prišel v drž. zbor, in pravi: »Pomiri naj se, v tem pogledu se nisklenilo čisto nič. Škoda! Baronu Schweglu bi bilo silno dolgčas, ako bi tudi v državni zbor ne dobil svojega prijatelja.

»Staro brezdomovinstvo«. Glasilo z nemškutarji zvezane slovenske inteligence nam v soboto podtika »staro brezdomovinstvo«, ker smo po radikalni »Edinosti« posneli, kako se je dr. Tavčar urezal s člankom o novem radovljiškem okr. glavarju. Konečno trdi »Narod«, da »prvaki klerikalne stranke na raznih shodih uradništvo sramote in grde, kar se da, ter so vse uradništvo javno proglasili za pijance in ničvredne ljudi ter za lenuhe«. Ta trditev »Narodova« je impertinentna laž, ki ima le agitacijski namen. Ko bi se bilo to kje zgodilo, tirali bi že vse »klerikalne prvake« pred sodišče. Brezdomovinstva si pa ne pustimo očitati od tistih, ki so še pred 10 leti smešili slovensko slovstvo v »Laibacher Wochenblatt«-u.

Iz Šmihela pri Nadjemselu se nam piše: Kako v čudni luči se nam pokaže c. kr. davčno nadzorstvo v Postojini, če vidimo, da se da voditi zavisti »frmentinovih bogov«. Podpisancu so stavili »pomisleke«, koliko dobička ima pri nadrobnej prodaji koruze. Dobro vedo, da sem duhovnik, da nimam patenta, da imamo marveč po-

sojilnico, ki ima pravico svojim članom oskrbovati živila, in da je dobiček, če ga je kaj, društven. A vendar jo mora dobiti pod nos »klerikalec«! Menim, da gospode peče, ker ni »frmentina« več tako drag. Veste, pa to je tudi čudno, da sem dobil že nalog, naj priznam dohodke za l. 1900, ki še niso niti. Kaj pa, če bom postal še milijonar v l. 1900. — Posojilnica je že skoro končala z zidavo lepe društvene hiše, kupuje od svojih članov prav pridno pridelke, pa še prodajala jih bo. Oj, če bo vse to moje! Kako bo vesel — Karol Lenasi.

C. kr. obrtne strokovne šole v Ljubljani so letos jako dobro obiskane. Na vseh oddelkih je 190 učencev in učenek; 20 prostilcev so zaradi pomanjkanja prostora odslavili.

Slovensko gledališče. Prvikrat na slovenskem odru uprizori se jutri v torek 9. t. m. »Sedem gavranov ali zakleti bratje«, čarobna igra v 5 dejanjih in 8 slikah, katero je spisal E. Pohl, a poslovil Fr. Svetič. Stalno je ta igra na repertoarju gledališča v Zagrebu in v Pragi. — Režija je v rokah režiserja gospoda Dobrovolnega; nove dekoracijske točke izdelal je gledališki slikar in mojster g. Waldstein. — V igri nastopi vse angažovano dramsko osebje in ves operni zbor. — V četrtek 11. t. m. se »Sedem gavranov« ponovi. — V soboto 13. t. m. gostoval bo g. Ignacij Borštnik v izvorni Cankarjevi drami »Jakob Ruda«.

Ljubljanske novice. Ponesrečena zavirača so prepeljali včeraj dopoldne iz Sežane. Ime mu je Eržen ter je bil že za policijskega stražnika v Ljubljani. Kolo vlaka mu je zmečalo del noge. Prepeljali so ga v bolnico. Nesreče na južni železnici so vedno številnejše. — Tepež je bil včeraj pri Jarčku na Rimski cesti. Povzročil ga je Stricljev premogarjev hlapec Ivan Kregar. Pridružil se je nekemu kamnarju ter mu vzel uro. Kamnar je hotel uro nazaj, Stricljev hlapec pa jo je vrgel na tla. Gostje so predrzneža krepko obdelali. — Obesiti se je hotel na jermen včeraj za Kalistrovim vrtom delavec pri Tönniesu Anton Šusteršič iz Kosez. Rešil ga je železniški paznik. Delavec je dejal, da se je hotel obesti, ker je silno razžaljen. V tovarni so ga namreč postavili pod nadzorstvo nekega mlajšega delavca. — Ročni voz ukradel je neznan tat hlapcu Jerneju Koželju, ki je pustil voz na Francovem nabrežju. Vreden je voz 30 K. — Zgubila je A. P. 15 petakov, neka ženska zgubila je denarnico s 6 K. — Samomor vojak a. Deželni brambovec, o katerem smo v soboto poročali, da se je ustrelil, se zove Janez Pečnik ter je bil računski narednik. Ustrelil se je radi defraudacije 13 gld. — Aretovan je bil na povelje ljubljanske policije v Divači nek baron Kalogio, ki ni noben baron in je baje navaden pustolovec. Po Ljubljani je mož hodil jako eleganten, pri »slonu« je ostal dolžan ceho in odnesel portirju operno kukalo. Pri Hamannu je naročil veliko perila. Nek uslužbenec je šel po perilo in ga plačal. G. »baron« uslužbencu ni nič povrnil, pač pa je perilo odnesel. — Mrliča stražili so danes fantje v Kurji vasi. Pravili so si pri tem tako modre stvari, da so se končno stopli. Konec takemu stražarjenju je naredila policija, ki je aretovala pet fantov. — Žgarnjarji iz Mehletove kleti so si včeraj naredili dober dan. Kupili so janca in ga pekli na Karolinski zemlji. — V Ljubljano je skočila neka ženska ob Gruberjevem kanalu. Nek delavec jo je potegnil z vode.

Glas iz občinstva. Na Poljanskem nasipu mej podrtim mesarskim mostom in Škerjančevu hišo so v teku zadnjih mesecev nakupili toliko nerabnega materiala, da je promet z vozovi skoro nemogoč, v deževnem času pa tudi pešcev, ki morajo skozi te prelaze, nihče ne zaveda. Radi sicer pripoznamo, da za časa gradnje Škerjančeve hiše temu nedostatku skoro ni bilo od pomoči, toda sedaj, ko je gradnja dovršena, bi se temu lahko odpravilo. In mi pričakujemo, da se to tudi kmalu zgodi. Stranke na Poljanskem nasipu morajo sedaj shranjevati smeti v hiši, ker jih ne smejo metati v Ljubljano, z vozom pa smetar ne more ponje.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gorica, 8. okt. Shod Gregorčičev v Rihenbergu je bil velikanski. Ljudstvo je prihitelo iz okolice s zastavami. 10 Tumovih sodrugov so odstranili z zborovališča.

Dunaj, 7. oktobra. „Reichspost“ poroča, da bodo graški krščansko-socialni delavci postavili lastnega kandidata za peto skupino.

Dunaj, 8. oktobra. Nevarnost, da bi si pri bodočih državnozbornih volitvah nasprotovali krščanski socialci in katoliška ljudska stranka, je zginila.

Dunaj, 8. oktobra. Pri zborovanju krščanskih socialcev v Stockeravi pri Dunaju je včeraj prišlo do burnih prizorov. Posredovati je moralo orožništvo ter braniti socialne demokrate.

Heidelberg, 8. oktobra. (C. B.) Sinoči sta trčila dva vlaka na postaji Karlsthor. Ubitih so dosedaj našli pet oseb, 80 ranjenih, maj temi mnogo nevarno; uradnika, ki je baje zakrivil nesrečo, so prijeli.

Bruselj, 8. oktobra. Prestolonaslednik princ Albert je došel v soboto s soprogo v Bruselj. Na kolodvoru ju je vsprejel kralj Leopold. Policija je zasledila neko anarhiško zaroto proti njemu in prijela nekega anarhista. Za včeraj napovedani socialistički protestni shod je izostal vsled posredovanja župana med zastopniki delavcev. Člani magistrata so do 9. ure zvečer ostali v mestni hiši.

Rim, 7. oktobra. Nadbiskup dr. Stadler je bil v soboto pri papežu v avdijenci.

Madrid, 8. okt. 21 članov glavnega sveta madridskega so suspendirali in pozvali pred sodišče. Vzrok je še neznan. Nadomestili so jih s člani plemstva, umetnikov, obrtnikov ter zastopniki bank in časopisja.

London, 8. okt. Do sobote večera je bilo izvoljenih 322 ministerijelnih, 90 liberalcev in 65 nacionalcev.

London, 8. oktobra. Gladstone je izjavil na nekem shodu, da Salisbury odstopi še pred koncem leta.

London, 8. okt. Roberts poroča iz Pretorije: Bataljon Angležev pod poveljstvom generala Kelly-Kenny je hotel

iznenaditi Bure blizu Belfontaina. Buri so pa bili močnejši, nego se je pričakovalo, in bataljon se je moral umakniti po triurnem boju. Angleži imajo osem ranjencev (?).

Vojska na Kitajskem.

Frankobrod, 8. okt. Iz Novega Jorka poročajo 6. t. m.: Tukajšnji japonski poslanik je prejel poročilo, glasom katerega je izdal kitajski cesar ukaz, naj guverner pokrajine Šansi v Singanfu zgradi novo palačo, kamor se podasta cesar in cesarica. Cesar pravi, da je spremljal cesarico v Taiyanfu, kjer pa ne ostane dolgo.

Petrograd, 8. okt. „Russkij Invalid“ poroča, da so ruske čete v juliju in avgustu ugrabile Kitajcem 144 topov, 1200 pudov smodnika in 26 zastav, poleg tega pa še bokserjem večje množine orožja in streljiva.

London, 8. okt. V obližju Tientsina so nemške čete bile 5. septembra od 8000 Kitajcev poražene. Nemške čete so se umaknile v Tientsin.

Tientsin, 8. oktobra. (C. B.) Li-Hung Čang je odpotoval v Pekin.

London, 8. oktobra. „Morning P.“ poroča iz Shanghaja: Zunanje čete so pripravljene, da odbijejo napade Kitajcev. Glavni del ruske armade je odšel proti obrežju. Zdi se, da prezimijo Japonci v Pekinu. Del francoskih čet ostavi Pekin.

905 1-1

Tužnega srca javljata rodbini Souvan-ovi in rodbini Gosti-ova žalostno vest, da je danes dopoldne ob 1/4 11 gospodična

Katarina Ostantk

bivša oskrbovalka hiše Souvan-ove,

v 79. letu svoje dobe, previdna s svetimi zakramenti za umirajočo mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage ranjke bode v torek, dne 9. t. m. ob pol 5 uri popoldne iz hiše žalosti Ključavničarske ulice št. 2. na pokopališče k sv. Krištofu.

Naj v miru počiva!

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1900.

Mesto vsacega drugega naznanila.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nabo	Relativna vlažnost v %
6-9 zjut.	744-5	13-4	sl. jug	jasno	
7-7 zjut.	745-9	11-2	brevz.	megla	0-0
2. popol.	745-2	20-0		jasno	
7-9 zveč.	746-4	13-8	sl. svzh.	jasno	
8-7 zjut.	748-3	8-5	sl. vzh.	megla	0-0
2. popol.	747-2	20-7	sl. jvzh.	jasno	

Srednja temperatura sobote 14-3°, normale: 12-0°.

Srednja temperatura nedelje 15-0°, normale: 11-9°.

910 1-1

Marija Spreitzer roj. Krašna naznanja v svojem in v imenu svojega sina **Jeankota** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo našega ljubljenelega soproga, oziroma očeta, sina, brata, svaka in strijca, gospoda

Ivana Spreitzer-ja,

stavbnega in umetnega ključarja in hišnega posestnika,

danes ob 12. uri popoldne, po dolgi mučni bolezni, previdnega sv. zakramenti za umirajočo, v 35. letu njegove starosti poklicati na oni boljši svet.

Truplo nepozabnega ranjcega bode v torek dne 9. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, Slomškove ulice št. 4. svečano blagoslovljeno in potem na pokopališče k sv. Krištofu položeno v lastno gomilo k večnemu počitku.

Sv. zadušna maša se bode brala v sredo ob 8. uri zjutraj v farni cerkvi pri svetem Petru.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1900.

Zahvala. 904 1-1

Vsem prijateljem in znancem, kateri so nam izkazali povodno prerane smrti našega ljubega

Julija

svoje sočutje, osobito onim, ki so ga spremlili k zadnjemu počitku, izrekamo tem potem najiskrenejšo zahvalo. Bog naj jim plača obilo, ker so nam s sočutjem olajšali grenke ure.

Rodbina Endlicher

Krasne novosti

nagrobnihi

vencev

in

trakov

za vence

priporoča 900 1

Karol Recknagel,

Mestni trg št. 24.

Šivalne stroje

priznana najboljšega izdelka za družine in obrtnike

priporoča 888 25-1

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Čast mi je s tem uljudno naznaniti, da sem v ponedeljek dne 8. t. m. **otvoril** svojo

novo trgovino z manufakturnim blagom **na vogalu Stolnega trga in Špitalskih ulic**

Pri njeni ureditvi sem se potrudil, da sem jo oskrbel z najnovejšimi sezijskimi predmeti, in prepričan sem, da bodo našli z ozirom na najnižjo ceno povsodi vseobčo pohvalo. Posebno si usojam opozoriti, da sem priredil v I. nadstropju te trgovine **specialni oddelek za sukno**, ki mi po svoji okusni zbirki najnovejših tu- in inozemskih izdelkov omogočuje, ponuditi le najboljše svojim čestitim odjemalcem.

Zagotavljam, da bom vedno skrbel za rečno in solidno postrežbo, si dovoljujem najuljudneje vabiti na obisk svoje nove prodajalnice.

J. Grobelnik.

Da preprečim zmote, si usojam uljudno opomniti, da bom nadalje nespremenjeno vodil tudi svojo staro manufakturno trgovino na Mestnem trgu šte. 20.

897 3-1

Dunajska borza.

Dne 8. oktobra.				Dne 6. oktobra.			
Skupni državni dolg v notah	97-15	20 mark	23-65	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171-	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107-
Skupni državni dolg v srebru	96-40	20 frankov (napoleonov)	19-27	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161-	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75
Avstrijska zlata renta 4%	114-70	Italijanski bankovci	90-35	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195-50	Priporitetne obveznice državne železnice	-
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-45	C. kr. cečini	11-45	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93-60	južne železnice 3%	317-30
Ogerska zlata renta 4%	115-			Tisne srečke 4%, 100 gld.	-	južne železnice 5%	119-50
Ogerska krona renta 4%, 200	96-60			Dunavske vravnavnne srečke 5%	254-	dolenjskih železnice 4%	99-50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1690-					Kreditne srečke, 100 gld.	390-
Kreditne delnice, 160 gld.	646-50					4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	340-
London vista	241-97 1/2					Avstrijskega rudodega križa srečke, 10 gld.	42-25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj	118-24					Ogerskega	20-25
						Budimpešt, bazilika-srečke, 5 gld.	12-80
						Rudolfove srečke, 10 gld.	60-
						Salmovne srečke, 40 gld.	170-
						St. Genois srečke, 40 gld.	198-
						Waldsteinove srečke, 20 gld.	-
						Ljubljanske srečke	49-
						Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	272-
						Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6020-
						Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	772-
						Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108-
						Splošna avstrijska stavbiška družba	149-
						Montanska družba avstr. plan.	441-50
						Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	475-
						Papirnih rubljev 100	255-25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zrupe pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika. — **Promese** za vsako zrebanje.

Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarniška delniška družba

„M E R C U R“

l., Wollzeila 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni svetli za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.